TEZ
3429

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

EDEBİYAT FAKÜLTESİ COGRAFYA ENSTİTÜSÜ

ccg. 3429

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
KÜTÜPHANESİ

rsg. 2527

BABAESKİ KAZASI MONOGRAFYASI

I962-63

MEZUNİYET TEZİ

Müdafaaya Konulabilir
25. XI - 1963

3429

3072

MELAHAT TANAY

BABAESKİ KAZASI MONOGRAFYASI

Önsöz

Bibliyoğrafya

Giriş:Kazanın yeri,hudutları,yüzölçümü.

I- Kazanın Tabii Durumu

1- Relyef

2- İklim şartları

3- Toprak ve tabii bitki örtüsü

4- Hidroğrafya

II-Kazanın Beşeri Durumu

1- Çevrenin tarihçesi ve tarihi eserler

2- Kazanın nüfusu,nüfus hareketleri

3- İdari durum

4- Yerleşme

A- Kaza merkezi

a- Kasabanın kuruluş yeri ve nüfusu

b- Şehir plânı üzerinde tetkik ve semtler

c- Mesken tipleri

d- Belediye faaliyetleri

e- Sağlık durumu

f- Kültürel ve sosyal durum

B- Kır yerleşmesi: Köyler

III- Kazanın Ekonomik Durumu

A- Ziraat

1- Ziraatin umumi durumu

2- Toprak mülkiyeti, ziraat usulleri ve âdetleri

3- Hububat ziraati

4- Sebzecilik ve baklagiller

5- Endüstri bitkileri

6- Meyvacılık ve bağcılık

B- Hayvancılık

C- Madenler

D- Mahalli sanatlar

E- Ticaret ve ulaşım

Netice

BİBLİYOGRAFYA:

Ardel Ahmet:Trakyanın Jeomorfolojisi.Türk.Coğ.dergisi,yıl I3,sayı I7,İst.I957

Ardel Ahmet ve Tümertekin Erol:Trakyada Coğ.Müşahedeler.Türk Coğ.Derğisi,yıl I2,sayı I5-I6,İst.I956

Ardel Ahmet:Trakyanın yapı ve Relyefinin Ana Çizğileri,9.Coğ.meslek haftası 22-29 Aralık I954

Darkot Besim:Türkiye İktisadi Coğrafyası,İst.I963

Erinç Sırrı:Tatbiki Klimatoloji ve Türkiyenin İklim Şartları.İst.I962

Gökbilğin Tayyip:Kanuni Sultan Süleyman devri başlarında Rumeli Eyaleti civarları,şehir ve kasabaları,sayfa 255

Edirne Salnamesi:Yıl I3I3(I909),

Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Cilt 3,Yıl I3I4(I898),sayfa 480

Türk Ansiklopedisi: Cilt 5,Yıl I952,sayfa 8 ve 9

Oakes Harvey:Türkiye Toprakları,Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği neşriyatı,sayı I8

Öcal Mehmet Ali:Babaeski Ziraat Teknisyeni.Babaeski kazasının yıllık zirai yayım proğrsmı yıl I962-63

Oluç Mehmet:Trakyanın Ziraat Ekonomisi,İst.I946

Korkut Ahmet:Serhat Şehri Kırklareli

Genel Nüfus İstatistikleri

Başvekalet Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğünün Yıllık Bültenleri.

ÖNSÖZ

Babaeski kazası Monografyası; mezuniyet tezimin konusunu teşkil etmektedir. Tezin;

I.kısmı tabii durum başlığı altında relyef,iklim ve şartları,toprak ve tabii bâtki örtüsü,hidrografya,fiziki cografyaya ayrılmış ve bu hususların izahına çalışılmıştır.

II.kısmı, tarihce ve tarihi eserler,idaridurum,şehir ve köylerde, kuruluş yeri,mesken tipleri,belediye faaliyetleri,saglık durumu,kültürel ve sosyal durum gibi hususlar beşeri cografyaya ayrılmıştır.

III.kısmıda ekonomik durum adı altında ziraat,hayvancılık,mahalli sanatlar,ticaret,ulaşım ve neticeye ayrılmıştır.

Babaeski kazası monografyası adlı tez konusunu bana vermeyi uygun bulan,gereken yardımı gösteren sayın hocalarıma teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Ayrıca gerekli bazı bilgilerin temînini saglayan Babaeski Kaymakamına ve diger memurlara teşekkür ederim.

Melahat Tanay

Kazanın yeri,hudutları ve yüzölçümü

Babaeski kazası,Marmara Bölgesinin Trakya bölümünde ve Ergene havzasında yer alır. Kırklareli vilayetine bagli bir kazadır. Kazanın dogusunda Lüleburgaz,batısında Edirne vilayetine bagli Havza ve Kırklareli vilayetine bagli Pehlivanköy,güneyinde Tekirdag vilayetinin Hayrabolu kazaları,kuzeyinde ise Kırklareli merkez kazası bulunur.

Yüzölçümü 516 kilometrekare olan kazanın nüfusu 1960 sayımına göre 47025 olup kilometrekare başına ortalama 91 kişi düşmektedir.

I- Kazanın Tabii Durumu

I- Relyef ve bünye

Bu bahiste Babaeski kazası ile yakın çevresinin relyef ve bünyesinden bahsedecegiz.

Babaeski kazası az arızalı ve hafif dalgalı bir saha yerinde yer almaktadır. Arazi umumiyetle 3.zamana ait rusuli tabakalardan müteşekkildir. Bu rusuli tabakalar ufkiye yakın bir istikametle uzanmakta olup kuzeyden güneye doğru hafifte olsa 3- 3,5 derecelik bir egim arzeder. En üst tabaka daha ziyade killi ve kumlu dedritik bir depodur. Bu dedritik depo esas itibarriyle üst pliosen ve Kuarterner başında civar dağlardan ve bilhassa İstrancalardan akarsularla taşınan kil ve çakıl ihtiva eden kumların birikmesinden meydana gelmiştir. Denizden irtifai 30-110 metre olan kazada görülen başlıca relyef şekilleri yayvan sırtlar,bu sırtları birbirinden ayıran oldukça geniş tabanlı vadiler ve tepeciklerdir. Sırtlar umumiyetle silik bir relyef arzeder. Ve bunlar kuzey- güney istikametinde uzanır.Tepeciklere gelince; bunlar hafifce greleşmiş kum ve killerden müteşekkil az yüksek relyef şekilleridir. Bu tepelerin en yükseği kasabanın kuzeyinde Kadıköy tepe (115 M.) ile kuzey batısında Höyük tepe (111m.) dir.

Yukardaki izahtanda anlaşılacagı üzere Babaeski kazası az engebeli ve umumiyetle düz bir saha üzerinde yer almaktadır. Bu saha bir dolma sahası-

dır.Esasen kuzeydeki Istranca ile güneydeki Tekirdag kütleleri arasında uzanan saha bütünü ile bir dolma neticesinde meydana gelmiş havuza karakterinde çukur bir sahadır. Bu çukur sahaya,ortasından ergene nehri akdıgı için Ergene Havzası denilmektedir.Havzanın ve onu çevreleyen dagların meydana gelmesinde rol oynayan başlıca amil üst pliosen ve kuartenler başında meydana gelen epirojenik hareketlerdir.Bu hareketler neticesinde pneplen halinde olan bu sahanın Ergene havzasına tekabül eden kısmı gevşek sahrelerden müteşekkil oldugu için çökmüş,Istranca dagları ile Tekirdag kütlelerinin yer aldıgı sahalar ise yükselmiştir.Buhareketler sonunda topografyanın gençleşmesi ile aşınma yeniden canlanmıştır.Aşınmanın canlanması ile bilhassa Istranca dagları üzerinde husule gelen enkaz akarsularla aşagıya doğru taşınıp etekte geniş bir birikme şevi meydana gelmiştir.Bilahâre bu şevin muhtelif amiller tarafından parçalanması neticesinde yukarda bahsedilen relyef şekilleri meydana gelmiştir.

2- İklim ve şartları

Marmara bölgesinin Trakya bölümünde bulunan Babaeski kazası bu bölgenin belli vasıflarını haizdir.Kışlar soguk yazlar ise sıcaktır.

Babaeskide rasat yapılmadıgı için kendisinden 7 km. mesafede bulunan Alpullu rasat istasyonunun 1947 yılından 1960 yılına kadar geçen 14 yıllık,aylık ortalama suhulet vasatiyesini ve aylık ortalama yagış vasatiyesini gösteren cedvelleri koymagı uygun buldum. Bu vedveller bize kaza iklimi hakkında tam ve kesin bilgi vermiyorsada gerçege çok yakın bir bilgi sahibi olmamıza yardım etmektedir.

Alpullu rasat istasyonunun degerleri H=35 m.

I947 den I960 yılına kadar aylık ortalama sıcaklık (C derece)

Seneler	A Y L A R												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık ortalama
I947	2.4	3.6	6.4	II.3	I6.9	22.4	25.0	24.9	2I.4	I2.I	II.5	4.9	I3.6
I948	9.0	3.I	5.5	II.8	I7.2	20.3	23.3	24.0	I9.3	I5.2	7.8	I.0	I3.0
I949	3.7	2.9	4.9	I0.2	I7.9	2I.0	22.9	2I.5	I8.0	I3.8	I2.I	7.I	I3.0
I950	-I.0	4.6	7.I	I5.6	I7.9	22.3	25.0	23.3	2I.6	I4.2	9.9	9.5	I4.2
I95I	6.0	5.3	6.7	I2.6	I6.2	20.2	23.2	25.9	22.6	I5.9	II.7	9.2	I4.2
I952	5.2	4.9	5.4	I3.6	I6.6	2I.3	24.3	28.9	22.9	I4.9	I0.4	7.6	I4.5
I953	3.5	5.8	4.7	I2.6	I6.2	2I.8	25.0	24.0	I9.5	I4.5	4.9	0.6	I2.8
I954	-I.5	0.8	7.9	I0.3	I7.5	23.4	24.7	24.5	2I.2	I5.I	9.9	6.3	I3.2
I955	7.5	I0.3	7.6	8.2	I8.0	2I.0	23.8	22.I	I9.8	I6.9	8.8	7.4	I4.3
I956	5.7	I.3	3.8	I3.6	I6.6	20.6	23.8	24.7	I9.0	I3.7	8.5	4.6	I3.7
I957	3.0	6.9	6.4	II.7	I5.8	22.I	23.9	24.6	20.8	I5.7	9.8	4.7	I3.8
I958	3.6	8.0	6.6	II.6	20.I	2I.9	24.8	24.5	I8.4	I3.2	9.9	7.7	I4.I
I959	3.4	2.3	7.2	I2.3	I6.8	20.3	24.I	23.4	I6.7	II.2	9.0	8.4	I2.3
I960	5.8	5.9	6.8	II.2	I6.8	20.3	22.6	23.7	I7.7	I7.9	II.6	8.7	I4.I
Aylık ort.	4.3	4.7	6.2	II.9	I7.I	2I.3	24.2	24.0	I9.9	I4.6	9.6	6.2	I3.6

a- Sıcaklık

Bu istasyonun I4 senelik sıcaklık verilerine göre bölgenin en sıcak ayı ortalaması Temmuz olup kıymeti 24.2 derecedir.En soguk ay olan ocak ayının ise 4.3 derecedir. Şu halde ortalama sıcaklık farkı (amplitude) I9.9 derecedir. 23. VII. I958 tarihinde termometre 42.9 derece kadar çıkmıştır.Kış aylarında termometrenin sıfırın altına düşmesi çok sık rastlanan olaylardır. Bu gösteriyorki Babaeski ve civarı Marmara kıyısında bulunan Tekirdagdan daha ziyade kontinental bir iklim karekteri arzeder.Burada yazlar umumiyetle sıcak kışlarda oldukça soguk geçer.

Alpullu rasat istasyonu degerleri Hm 35

I947 den I960 yılına kadar aylık ortalama yagış (mm.)

Seneler	A Y L A R												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
I947	5I.4	4I.9	3I.9	0.8	I2.3	33.8	25.2	35.3	3.8	43.8	6I.9	I4I.3	490.6
I948	86.I	38.2	8.3	39.0	47.2	I09.3	6.5	I.0	2.I	4.2	20.8	3I.5	397.2
I949	I7.I	25.0	65.7	38.4	I9.7	60.2	82.8	27.3	3.4	5.6	65.8	98.8	529.8
I950	58.3	24.2	77.5	50.5	28.8	5.I	5.I	I.I	2.I	59.3	85.3	54.7	456.3
I95I	75.5	I9.5	57.4	38.8	43.3	36.I	I4.8	68.8	29.8	I9.6	76.8	I8.9	452.5
I952	62.3	7I.4	45.9	8.2	75.7	70.6	2.6	-	2I.8	74.I	I79.4	63.7	676.3
I953	II5.6	36.7	6.2	77.7	76.0	65.2	-	I9.2	28.9	III.7	8.4	20.4	57I.3
I954	67.7	87.3	34.7	36.4	62.9	30.7	26.0	23.2	I5.9	64.5	I39.7	I62.9	755.9
I955	53.I	3I.5	32.I	34.2	2.7	76.3	I49.6	45.6	I3.4	55.7	I49.7	75.5	723.6
I956	96.6	I72.3	55.9	42.6	70.8	55.0	II.I	0.I	I7.9	40.2	I28.2	67.9	764.6
I957	I9.8	40.8	25.I	76.6	82.7	24.6	I6.0	2.7	25.5	53.3	54.9	I27.5	55I.8
I958	93.4	37.6	II2.8	53.2	70.6	33.5	27.6	4.4	52.5	I00.7	53.3	38.4	680.2
I959	I02.8	II.3	I7.5	9.7	30.9	33.2	I24.I	I34.3	27.0	35.6	76.I	96.4	602.I
I960	54.6	48.0	24.7	I7.4	73.5	I4.4	69.3	I.0	32.9	I0.9	55.9	86.9	666.6
Aylık ortalama.	68.I	47.3	42.5	40.3	49.7	56.3	35.7	I8.8	I9.8	48.5	89.8	77.4	594.2

b- Yagış

Mevcut yagış rasatlarına göre I4 yıllık ortalama yagış tutarı 594.2 mm. dir en fazla yagış alan ay 89.8 mm. ile Kasım , enaz yagış alan ay I8.8 MM, ile Agustos olup yagışlar intizamlı degildir.Ençok yagış bölgenin kuzey kısımlarında görülür. Yagışlar Sonbahar aylarında başlar ve kışın devam eder. Yazın yagışlar az olmakla beraber tamamen kurakta degildir.

Kışlar,deniz tesirinin hissedilmemesinden ve Balkan yarımadası üzerinden gelen soguk rüzgarlardan dolayı sert geçer. Ve kış mevsiminde yagışlar çok defa kar halinde düşer.İlk kar Kasım ayı sonu ile Aralık ayı başlarında yagar. Bazen dahada gecikebilir.Kar örtüsü 5-20 cm. arasında degişmekte ve toprak üzerinde 8-I0 gün kalabilir.Donlu günlerin sayısıda fazladır. Donun topraga nüfus derecesi 5-I3 cm. dir. Kasım ayında başlayan karağı adeta hertarafı kaplamış bir kar örtüsünü andırır.Yazın saganak halinde mevzii yagışlar ve doluda görülür.

c- Yağış rejimi

Yağışın mevsimlere dagılışı şu şekildedir.(% de olarak)

İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış
22.5	I9	27	3I.5

Bölgenin yağış rejimine gelince,kaza merkezinde bir rasat istasyonu olmadığından bu hususta da kat'i bir fikir vermeğe imkan yoktur. Bununla beraber Babaeskiye civar olan istasyonların yağış durumu gözden geçirilecek olursa görülürki havzada yagış Sonbaharda başlamakta İlkbaharın sonuna kadar devam etmektedir.Yaz mevsimi bazı seneler kurak geçmekle beraber tamamen yagışsızda denemez.Şu halde bölgedeki yağış rejimi yazları nisbeten az yagışlı,soguk mevsimi ise yağış alan bir rejimdir.(Akdeniz iklimi ile korninental orta iklim arası durum)

d- Rüzgarlar

Kazanın her tarafı açık oldugundan rüzgarlar her yönden kuvvetli olarak esmektedir.Hakim rüzgarlar N,NW ve E rüzgarlarıdır.Güneybatıdan esen Lodos bölgeye yagış getirir.Yazın esen ve köylünün Samyeli dedigi rüzgarlarada rastlanmaktadır.Kışın esen sert Poyraz rüzgarları karın uzun müddet yerde kalmasına sebep olur.

Denilebilir ki kazanın iklim şartları çok degişiktir.Bazı yıl kış pek mutedil geçmekle beraber bazen hiçbir tabii engele ugramadan Balkanlardan kopup gelen kuzey veya kuzeybatı rüzgarlarının tesiriyle çok şiddetli olur.Böyle senelerde kış ilkbahar mevsimine tecavüz eder ve bu aylar da soguk geçer.Bazıyıllarda ise Mart ve Nisandan itibaren bahar havası hüküm sürer.

3- Toprak ve Tabii Bitki Örtüsü

Kayaların çözülme ve ayrışımından meydana gelen toprak kaza dahilinde,relyef,iklim ve ana kayanın degişikligi neticesi olarak çeşitlilik gösterir.Arazi hemen hemen 3. zamanın neojen devrine ait yumuşak kalker,marn ve yumuşak grelerden müteşekkildir.Bunların üzerinde diskordan vaziyette depolar bulunmaktadır ki bunlar kamilen alüvyon depolardan müteşekkildir.Kaza-

nın toprakları heyeti umumiyesi ile kili ve kumlu topraklardır.Yapılan toprak tahlillerinde kireç nisbetinin az olduğu görülmüştür.Halk burada killi topraklara kepir demektedir.Toprak tabakalarının derin ve bünyesinin iyi olmasından kaza arazisi ziraate çok elverişlidir.

Kazanın her tarafı steptir.Ve hemen hemen yeknesak bir örtü halinde bütün bu sahayı kaplar.İlkbaharda her yer yemyeşildir.Yazın ise bütün otlar kurur ve sararır.Bununla beraber yer yer akarsu boylarına inhisar eden ağaçlar vardır.Bu sahalarda rastgelinen ağaçlar muhtelif kavak nev'ileri ile söğütlerdir.Fakat akarsu boyunca sıralanan bu ağaçlar zamanla tahribata uğradıklarından yerlerini çalılık ve sazlara bırakmışlardır.Esas itibariyle hakim olan tip steptir.

4- Sular

Bilindiği gibi,yerde bulunan suyun menşei atmosferden yağmur veya kar şeklindeki yağışlarla düşen su olup, I- Akarsular,2-Göller,3-Yeraltı suları olmak üzere 3 kategoriye ayrılmaktadır.

I- Kaza dahilinde kar ve yağmur sularıyle beslenen muvakkat akarsular vardır.Menbalarını umumiyetle ovalardan alan bu derelerden en mühimi kasabanın içinden geçen Babaeski deresidir.Bu dere kuzeyde Istrancanın eteklerinden doğar,Kırklarelinin 5 km. doğusundan geçer ve burada Büyük dere veya Şeytan deresi adı ile anılır.Daha güneye inerek Babaeski içinden geçer ve Babaeski deresi adını alır.Katranca yakınlarında doğuya bir dirsek çevirerek bir müddet Ergeneye paralel akar,Tilki pınar güneyinde ergeneye karışır.Babaeski deresinin batısında kazanın ikinci mühim deresi olan İnece deresi vardır.Bu dere Polos mevkiinden doğar,Karahalil,Hazneder ve Kuleliden geçer. Pehlivanköy yakınlarında Ergeneye karışır.Bu dereye Kuleli deresıde denir. Bu ufak derelerden başka kasabanın güneyinde Meriç nehrinin en mühim kolarından biri olan Ergene nehri vardır.Bu nehir Istranca dağlarının batı cephesinde Karatepeden doğan birkaç dereden meydana gelir.Önce güneydoğuya doğru akar,Çorlu suyu ile birleşerek kuzeybatıya ve Lüleburgazdan sonra batıya döner.Babaeski kazası dahilinde sağdan Babaeski ve İnece derelerini,sağdan Hayrabolu çayını alır,tekrar SW ye döner,Uzunköprüden geçtikten sonra İpsa-

lanın I5 km. kuzeyinde Mancahızda Meriç ırmagına karışır.

2- Kazada göl diyebilecegimiz birikinti sahası yoktur.Ancak bol yagışlarda sular sıg gölcükler halinde toplanırsada çok kuvvetli buharlaşma neticesinde çabucak ortadan kalkar, yerini bataklıklara terkeder fakat kısa zamanda bataklıklarda kurur.

3-Kaza yeraltı su kaynakları bakımından zengindir.Açılan çok sayıda kuyular ve artizyenlerbu hususu desteklemektedir.Yeryüzü suları yazın çok fakirleşir ve ihtiyaç yeraltı su kaynakları ile giderilmeye calışılır.Bu bakımdan yeraltı suları büyük bir ehemmiyet taşır.Yeraltı suyuna kuyu açmak sureti ile varılır.Su seviyesi satha yakın oldugu için kolayca çıkarılmaktadır. Yalnız yer altı su seviyesi yazın yagışların azalması yüzünden diger mevsimlere nazaran biraz alçalmaktadır.Artezyen kuyularında su 60-90m.lik bir derinlikten gelmektedir.Su tabakasının basınç altında (iki geçirimsiz tabaka arasındaki su)bulunmadıgı yerlerde su motopomplarla çekilerek ekilen sahalar sulanmaktadır.

Kazanın sular bahsine son verirken netice olarak diyebilirizki :Babaeski kazası akarsu sistemi bakımından ehemmiyetsiz fakat yeraltı suları bakımından zengin olan bir kazadır.

II-Kazanın Beşeri durumu

I-Çevrenin Tarihcesi ve Tarihi eserler

Osmanlı Türklerinden önce Babaeski:Kasabanın tarihi Trakya tarihi ile birliktir.M.Ö. 4000 yıllarında Traklar tarafından kurulmuş olması kuvvetle muhtemeldir.Babaeski höyügü buranın çok eski bir türk merkezi oldugunu göstermektedir.Şehrin Traklar devrindeki adı Burtizo'dur.(Mehmet Oluç ve Ahmet Korkut'tan alınan bilgilere göre)

Kasaba önce müstakil derebeylik ile idare olunurken Edirnede ki Odris federasyonunun tesisini müteakip bu federasyona dahil olmuştur.Odris hakimiyetinin çökmesiyle Makedonya kralı Filip'in eline geçmiş ve onun hakimiyetine girmiştir.İran istilalarına hedef olmuş,Roma ve Bizans hakimiyetinde kalmıştır.Türk Ansiklopedisinden alınan bilgiye göre kasabanın Roma devrindeki adı BULGAROPHGON dur.Tarihsel Roma yollarının birinin üzerinde bulu-

nuşu dolayısiyle Roma devrinde şehir önemli bir merkez olarak kalmış ve nihayet Osmanlı Türklerinin eline geçmiştir.

Osmanlı Türklerinin fethinden sonra Babaeski: I.Murat 1347 de Edirne'yi zaptetmek istemiş ve bu maksatla Lala Şahin paşayı görevlendirmiştir.Kendiside Lüleburgazı ve müteakiben Babaeskiyi alarak Edirnenin fethini Babaeskide tesis ettigi karargahından idare etmiştir.Kasaba I.Orhan zamanında ve Orhanın oglu Süleyman paşanın Rumeliye geçen ordusunun akınlariyle tehdit edildigi muhakkaktır." Ferudun Bey Münşeatı" nda Sultan Orhan,oglu Süleymana yazdıgı mektupta " Kırkkiliseyi(Kırklareli) almagı unutma" demesi Osmanlı Türklerinin buraya varmış olduğunu gösterir.Fakat Süleyman Paşanın vefatiyle Babaeskinin fethi I.Murat'a nasip olmuştur.(1347)

Burası,Osmanlı devrinde yapılan Lehistan ve Macaristan seferlerinin yol güzergahında bulundugundan ehemmiyet kazanmıştır.Bu tarihlerde Babaeski dogu Trakyanın idare merkezi haline gelmiş,Kırkkilise,Vize,Lüleburgaz bu idareye tabi olmuştur.Fatih Sultan Mehmet'in Ve Kanuni Sultan Süleyman'ın evkaf ve mehakimci şeriyye kayıtlarında görülen birkaç fermanı Babaeski kadılıgından bahseder.Daha sonra eski önemini kaybederek Vize sancagına bagli bir kaza merkezi olmuş ve 1879 tarihinde ve Rus harbini müteakip yapılan mülki teşkilat ile Babaeski Kırkkilise livasına şimdiki(Kırklareli vilayeti) bağlanmış ve ondan sonra da böyle kalmıştır.

Babaeski isminin nereden geldigi:

Kasabanın isminin nereden geldigi kesin olarak bilinmemektedir.Halk arasında bir takım asılsız rivayetler dolaşır.Meselâ: Fatih İstanbul'u almaki için Edirneden hareket eder ve Babaeskide mola verir.Kasaba halkından bir ihtiyar ile konuşur.Hükümdarın bütün sorularına vukuflu cevaplar veren,hazırcevap ihtiyara Fatih bir ara yaşınıda sorar.İhtiyar sadece(Baba eski) cevabını vererek çok yaşlı olduğunu ifade eder.Bu cevap Fatih'in çok hoşuna gider ve şehrin adı Babaeski olsun der.Birde mescit yapılmasını emreder.Fatih'in emri yerine getirilir.Şehrin adı Babaeski olur,çarşı içindeki Fatih mescidi adı ile anılan mescit yapılır.Bazı tarihlerde şehrin adı Sakibaba olarakta geçer.

Tarihi eserler:

Babaeskiyi süsleyen eski eserlerin en mühimi Cedit Ali Paşa camiidir. Bu eserin yerinin seçilişinde büyük bir isabet vardır. İstanbul yönünden Babaeskiye gelenler bu güzel eser ile karşılanır. Halk bu esere Büyük cami adını vermiştir.Cami,Koca Sinan'ın eseridir.Edirnedeki Selimiye camiinin küçültülmüş bir modelidir ve tek minarelidir.Balkan savaşında Bulgarlar bu minareyi yakmışlar,uzun yıllar yıkık duran tek şerefeli minare Cumhuriyet devrinde Vakıflar idaresinee tamir edilmiştir.Camiyi Kanuni Sultan Süleyman vezirlerinden Hersekli Cedit Ali Paşa hicri 966,Rumi I550 tarihinde yaptırmıştır.Ali Paşa bu camiye vakıf olarak Edirnedeki Ali Paşa çarşısınıda Hicri 967,Rumi I55I de Mimar Sinan'a yaptırmıştır.

Fatih Mescidi veya Küçük cami adı ile anılan,çarşı içinde ve İstanbul-Edirne caddesinin solunda bulunan bir cami daha vardır.Bu cami Hicri 87I Rumi I455 tarihinde Fatih Sultan Mehmet tarafından bir minareli ve yarı kâgir olarak yapılmış ve I962 yılında Vakıflar idaresince esaslı bir şekilde restore edilmiştir.Bu camilerden başka istasyon civarında göçmen mahallesine I957 yılında bir cami daha inşa edilmiştir.

Babaeski deresi veya Şeytan dere üzerinde Babaeski kasabasının doğu kenarında Çoban Deli Kasım Ağa köprüsü adı ile anılan altı gözlü taş bir köprü vardır.Uzunlugu 50m. genişliği 7 m dir.Babaeskiyi süsleyen bu tarihi eser IV.Murat tarafından Hicri I043,Rumi I627 tarihinde Mimar Kâsım'a yaptırılmıştır.Köprünün güney kenarındaki kitabeyi Yunanlılar kaymışlar Cumhuriyet devrinde bu kitabe yeniden yazdırılarak yerine konmuştur.

Kasaba içinde Çeşme-i Selsebil Abıhayat (çarşı çeşmesi) adıyle anılan Hicri 932,Rumi I5I6 tarihli bir çeşme ile yine aynı tarihte yapılan bir hamam vardır.

Roma ve Bizans eseri bulunan kale harabeleri toprak altında ve bazı parçaları kasabanın Lüleburgaz yolu üzerinde müşahede edilmektedir.Babaeski hükümet konagı I894 tarihinde Apdurrahman efendi isimli bir kaymakam tarafından inşa edilmiştir.

Kasaba meydanında bir Atatürk heykeli I958-6I yıllarında Babaeski

belediyesi ve Anıt Yaptırma Derneği tarafından müştereken yaptırılmıştır.Törenler bu meydanda yapılmaktadır.

2- Kazanın nüfusu ve nüfus hareketleri

23 Ekim 1960 Genel Nüfus sayımına göre Babaeski kazası nüfusunu gösteren

cedvel

	Kadın	Erkek	Yekûn
Merkez	4650	7042	11682
Alpullu	1673	1786	3459
Ağayeri	477	515	992
Çavuşköy	262	266	528
Çengerli	274	267	541
Çiğdemli	423	465	888
Düğüncülü	868	826	1694
Ertuğrul	270	251	521
Kadiköy	273	261	534
Katranca	659	620	1279
Kumrular	251	268	519
Karamesutlu	429	392	831
Kuleli	632	615	1247
Mandıra	1706	1704	3440
Mutlu	377	415	792
Müsellim	466	409	875
Nadırlı	711	591	1302
Osmaniye	190	202	392
Minnetler	422	413	835
Pancarköy	1180	1080	2260
Sinanlı	868	826	1694
Sofuluhalil	442	435	877
Taşköprü	139	147	286
Köyler yekûnu	13002	12754	25756

Karacaoğlan(Taşağıl) nahiye ve köylerin nüfusu

Demirkapı	251	254	505
Karabayır	198	193	391
Nacak	201	195	396
Yenimahalle	384	399	783
Karacaoğlan	196	212	408
Taşağıl(N.Merkezi)	350	326	676
Oruçlu	287	319	606
Terzili	173	171	344
Kuzuçardağı	198	194	392
Yeniköy	578	567	1145
Hazinedar	462	464	926
Karahalil	1184	1166	2350
Erikleryurdu	328	327	655
Köyler yekûnu	4790	4787	9577
Genel yekûn	22442	24582	47025

Edirne Salnamesinden alınan kayıtlara göre Kazanın nüfusu:

	Erkek	Kadın	Yekûn
Müsliman	5344	4994	I0338
Rum	2900	2707	5607
Bulgar	703	629	I332
Genel Toplam	8947	8330	I7277

I927-I960 Seneleri arasında Babaeski kazası nüfusu:

Seneler	Kadın	Erkek	Toplam
I927	I0434	I0716	2II50
I935	I6050	I8506	34556
I940	I8058	3I625	49683
I945	I86I9	I8994	37607
I950	I9794	2I443	4I237
I955	23I49	26413	49562
I960	22442	24582	47025

Kaza nüfusunda I927 ve I960 seneleri arasında umumi bir artış vardır.(I940 yılındaki anormal artış ve I960 senesindeki azalış hariç tutulursa) I940 daki artışın sebebi buraya çok miktarda askeri birliklerin yığılmasıdır. I960 daki azalışın sebebi Pehlivanköyü nahiyesinin Babaeskiye bağlı iken idari teşkilat değiştirilerek I Nisan 1958 de kaza haline geçmesidir.) Bunun sebebi doğumun fazlalıgı ölümün azlıgıdır.Ölümün azalmasında sağlık müesseselerinin rolü vardır.Köylerden kasaba ve bilhassa İstanbul'a bir akın olmasına rağmen yinede nüfus artmış bulunmaktadır. Gelen göçmenlerin mühim bir kısmı (% 70 kadarı) köylere yerleştirilmiştir.

Nüfusun terkibi: Kaza nüfusunun yarısından fazlasını yerli halk geri kalanını göçmenler teşkil eder. Göçmenler I924 yılında mübadele usulü ile 1935,I937 ve I950 yıllarında iltica ve serbest göçmen olarak gelmişlerdir. Hükümet gelen göçmenlere azami yardımda bulunmuş ev,arazi,çift aleti ve tohumluk vermiştir. Bugüne kadar göçmenlere 37788 dekar arazi dagıtılmıştır. Kazada mevcut nüfusun çogunu Türkler teşkil eder. Bundan başka kazada Pomak, Boşnak,Arnavut,Kıpti ve az miktarda Lâz ve Kürt vardır.Eskiden kazada Rum, Musevi ve Bulgar da mevcut imiş. Edirne salnamesinden alınan kayıtlara göre I903 senesinde kazada 3607 Rum, I384 Bulgar ve I64 kadarda Musevi varmış. Bunların bir kısmı I.Dünya harbinde Yunanlıların çekilmesiyle birlikte onlarla beraber,bir kısmı ise harbi müteakip Bulgaristan ve Yunanistandaki Türklerle mübadele edilmiştir.Kasabada Rumlara ait kilise Cumhuriyetten son-

ra ihtiyaç olmadığı için yıkılmıştır. Museviler II. Cihan harbini müteakip kasabayı terketmişlerdir. Yalnız,bugün kasabada iki Musevi aile oturmakta ve ticaretle meşgul olmaktadırlar.

Kaza dahilinde konuşulan diller: Kaza dahilinde yerli halk Türkçe konuşur. İltica suretiyle gelen göçmenler: Arnavutlar Arnavutça,Bulgaristandan gelenler (Pomaklar) Bulgarcaya benzeyen Pomak dilini kullanırlar. Gelen her göçmenin örf ve adetleri başka başkadır.

3- İdari Durum :

I Nisan I958 tarihine kadar Babaeski kazasının 3 nahiyesi ve 43 köyü vardı. Bu nahiyeler şunlardı: I- Merkez nahiye, 2- Karacaoğlan(nahiye ~~ne~~ merkezi Taşağıl), 3- Pehlivanköy nahiyesidir. I958 tarihinde Pehlivanköy nahiyesi kaza haline getirilmiş, I959 yılında Babaeski Merkez nahiyesine bağlı olan Akarca köyü Pehlivanköy kazasına verilmiştir. Buna mukabil yine aynı yıl Pehlivanköy nahiyesinden alınan Ağayeri ve Çengerli köyü Merkez nahiyeye bağlanmıştır.

Bugün kazanın 2 nahiyesi ve 35 köyü vardır. Nahiyelerden biri Merkez,diğeri Karacaoğlan(N.M.Taşağıl) nahiyesidir.

I- Merkez nahiye köyleri:

I- Alpullu, 2- Ağayeri, 3- Çavuşköy, 4- Çengerli, 5- Çigdemli(Çehilli), 6- Düğüncülü, 7- Ertugrul, 8- Kadıköy, 9- Katranca, I0- Kumrular, II-Karamesutlu, I2- Kuleli, I3- Mandıra, I4- Mutlu(Kofalca), I5- Müsellim, I6- Nadırlı, I7- Osmaniye, I8- Minnetler, I9- Pancarköy, 20- Sinanlı, 2I-Sofuluhalil, 22- Taşköprü.

II- Karacaoğlan nahiyesi köyleri:

I- Karacaoğlan, 2- Demirkapı, 3- Karabayır, 4- Nacak, 5- Yenimahalle, 6- Taşağıl, 7- Oruçlu, 8- Terzili, 9- Kuzuçardağı, I0- Yeniköy,II-Hazinedar, I2- Karahalil, I3- Erikleryurdu .

Kazada bir kaymakam ve idaresinde mülkiye emirleri bulunur. Nahiyesinde bir nahiye müdürü vardır. Ayrıca Mandıra köyü belediye teşkilatına haizdir.

4- Yerleşme:

Kazanın yerleşme durumunu, A- Kaza merkezi, B- Köyler olmak üzere iki gruba ayırıp tetkik edecegiz.

A- Kaza Merkezi: Babaeski Kasabası.

a- Kasabanın kuruluş yeri ve nüfusu.

Babaeski kasabası Ergene vadisinin II km. N inde kurulmuştur.Kasabanın Ergene'den uzak oluşu, bu şehrin fezeyan sahasından kurtulması için kurulmuş olması çok muhtemeldir.İstanbul- Edirne - Avrupa demiryolunun ve kasabanın S inden Kırklareli'ye giden hattın (Bu hat I9 Haziran I9I2 de tamamlanmıştır.) kasaba içinden geçmesi,şehrin gelişmesi üzerindeki rolü büyüktür.

Yerleşme sahasının hafif dalgalı,çokaz arızalı olması, cografi mevkiinin müsait oluşu,ayrıca İstanbul-Edirne ve Babaeski-Kırklareli yolunun kasabanın içinden geçmesi şehrin genişlemesine büyük imkanlar vermektedir.

Bütün resmi binalar İstanbul-Edirne caddesi üzerindedir.Babaeskiye girişte ve bu caddenin sağ ve solunda şu resmi bina ve anıtları görürüz:Çoban Deli Kasım Ağa köprüsü, Cedid Ali Paşa camii, Fatih camii ve çeşmesi,hamam. (Şeker,Ticaret,Ziraat) banka binaları,Belediye,Jandarma Kumandanlığı, İnhisarlar,Emniyet müdürlügü,Atatürk anıtı,Hükümet konagı,İlkokul(Cumhuriyet ve Atatürk İlkokulları) ve ortaokul binaları, bugün Askeri Mahfel olarak kullanılan Halkevi binası.

Çarşı İstanbul caddesi üzerinde ve kasabanın ortasında kurulmuştur. Fatih camiinin ve meydanın dört tarafı dükkanlarda çevrilmiştir. Dükkanlar k bu caddeye çıkan sokak başlarında ve kasabanın diger mahallelerinde münferit olarakta bulunmaktadır. Mevcut dükkanların başlıcaları şunlardır: 6 Kasap; 7 fırın, I2 berber, 5 otel, 46 kahve, 2 pastahane, 6 lokanta, 6 kebapçı, 4 tuhafiye, 3 kırtasiye, 2 gazete, I toto bayiliği, 2 bakırcı, 4 sebzeci, I Eczane, 4 resimci, 9 terzi, 2 marangoz, 2 yazlık 2 kışlık sinema.

I927 - I960 seneleri arasında Babaeski şehri nüfusu

Seneler	Kadın	Erkek	Yekûn
I927	I395	I652	3047
I935	2289	2906	5195
I940	2837	9295	I2I32

1945	2781	3155	5936
1950	3072	3327	6399
1955	4052	7087	11139
1960	4650	7042	11692

1927 nüfus sayımına göre kasabanın nüfusu 1652 i erkek,1395 kadın olmak üzere 3047 idi.Buna göre erkek nisbeti kadın nisbetine nazaran fazladır. 1935 te ise 2906 erkek,2289 kadın olmak üzere 5195 yine erkek nisbeti fazladır.1940 senesinde aynı durum çok bariz bir şekilde göze çarpmaktadır. Erkek sayısının fazlalığı,burasının askeri bir merkez olması ile ilgilidir. 1940 ta kadınlar 2837 buna karşılık erkekler 9295 dir. Şuhalde 6358 i askerlerdi.Son yıllarda asker oranı oldukça arttı.1945 nüfus sayımında 1940 yılına nazaran bir nüfus azalması olduğunu görüyoruz. Buna sebep olarak 1941 senesinde bütün Avrupayı saran Alman istilası ve harbin batı hudutlarımıza kadar dayanması,halkın kasabayı terk ederek Anadoluya gitmeleridir. 1950 deki nüfus artışı doğum fazlalığı ile beraber,köylerden kasabaya gelenler ile harp esnasında kasabadan ayrılanların avdeti ve bilhassa iltica suretiyle kasabaya yerleşenlerden ileri gelmektedir. 1955-1960 yılları arasında da nüfus artışı var. Sebep olarak doğum fazlalığı ve gelen göçmenleri gösterebiliriz. Kasabada nüfusun büyük çoğunluğu çiftçilikle uğraşmaktadır. Burada 2000 ailenin 733 ü tamamen çiftçilikle 1267 si ise hem çiftçilik hemde ticaretle uğraşmaktadır. Aynı zamanda kasabada nüfus artışı köylerden devamlı olarak (iş bulup yerleşenler) gelenlerle ilgilidir.

b- Şehir plânı üzerinde tetkik ve semtler

Şehir plânına baktığımızda şehrin kabaca elips şeklinde olduğu görülür. Plânda iki ayrı kısım göze çarpar. 1- Şehrin eski çekirdeğini teşkil eden saha, bu kesimde sokaklar vardır. 2- Eski çekirdeğe katılarak büyüyen yeni mahalleler. Eski ve yeni mahalleler birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Yeni mahalleler imâr plânına göre kurulduğundan sokak ve caddelerinin genişliği,düz oluşu,aralarında parkların bulunuşu ile diğer mahallelerden ayrılır. Çekirdek kısmında ilk istimlâkler 1940 yılında başlamış,cadde genişletilmiştir. 1940 tan sonra kısım kısım istimlâkler ve yeni yeni binalar yapılarak cadde intizama sokulmuştur.

Plânda gördüğümüz seyrek kareli taramalar eski yerleşme yerlerini kırmızı renk yeni yerleşme sahalarını,siyah renk resmi binaları,yeşil renk sebze bahçelerini ve parkları göstermektedir.

Gelişme, çekirdek sahasının doğu ve kuzey yönünde olmaktadır.Yerleşme sahaları Babaeski deresinin batı tarafına geçmemektedir. Çünkü kış aylarında derenin iki yakası arasında irtibat çok güçleşir.

Deniz seviyesinden ortalama 46-69 m. yükseklikte kurulan kasabada 6 mahalle (Hacıhasan,Hamidiye,Gazi Kemal,Dindoğru,Fevzi Çakmak,Gazi Osman Paşa) 2 cadde(İstanbul ve Kırklareli caddesi) I38 sokak ve 4700 bina vardır.

c- Mesken tipleri:

Şehirdeki mesken tiplerini 3 grupta inceleyebiliriz.I- Eski tip meskenler(kerpiç evler),2- Göçmen evleri,3-Yeni tip meskenler.

I- Bugün kasabada sayıları çok azalmış artık yapılmasına izin verilmemektedir.(I958 den sonra) Daha çok kenar semtlerde rastlanır.Bu evlerin inşaat tekniği çok basittir.Ekseriya topraga az gömülmüş taş bir temel üzerine oturtulmuş,seyrek bir tahta iskelet ve bunun boşlukları kerpiç kalıpları ile doldurulmaktadır.Ahşaptan yapılan çatıya çok hafif bir meyil verilerek üzeri kiremitle örtülmektedir.Dış kısmı,içinde ufak saman bulunan killi çamurla sıvanmaktadır.Bu evler ya dikdörtğen veya kare şeklinde olmaktadır.

2- Hamidiye ve Gazi Kemal mahalleleri adı ile anılan semtler göçmenlere tahsis olunmuş,bir okul ve cami de bu mahalleye ilâve edilmiştir.Evler taş temel üzerine tuğla örülmek suretiyle yapılmış ve tek katlıdır. İki veya üç odalı ve bir mutfaklıdır.Evler toplu bir vaziyettedir.Burada oturanların çoğu ziraat ve hayvancılık ile uğraşmaktadır.Göçmen evleri plânlı bir şekilde yapılmış olduğundan birbirinin aynıdır ve hepsinin bahçeleri vardır.

3- Yeni tip binalarda inşaat malzemesi olarak tuğla,kum,kireç,çimento ve demir kullanılır. Belediye yeni yapılan meskenlerin Belediye imar plânına uygun olmasını şart koşmuştur.Bu binalar iki veya üç katlıdır.

İstanbul caddesi üzerinde Babaeski- Kırklareli demiryoluna yakın bir yerde asker aileleri için beş katlı blok apartmanlar inşa edilmiştir.

d- Belediye Faaliyetleri

Babaeski Belediyesinin I962 bütçesinde 800000 T.L. geliri,bir o kadarda gideri vardı. Belediye binası I9I4 yılında inşa edilmiştir.

I963 yılında fenni mezbaha,soguk hava deposu,hal binası ve stadyum yeri temin edilmiş,projeleri yapılmıştır. I964 te inşaatına başlanacaktır.Panayır ve pazar yeri genişletilecek ve düzenlenecektir.(I964 plânına göre) kasabanın pazarı Perşembe günü kurulmaktadır.I9?? - I96I yıllarında Atatürk heykelini ve büstünü belediye yaptırmıştır.I958 den buyana 4500 m^2 lik kaldırım inşa ve tamir edilmiş 4000 metrekarelik yol daha yapılacaktır. Kanalizasyon şebekesi yenilenmekte ve ilaveler yapılmaktadır. I959-I96I de I200 metre yapılmış halen I000 metre kanalizasyon yapılmaktadır.I962 yılında Belediyeye ait park ve bahçelerin bakım ve onarımı için I745 lira sarf edilmiştir.İki fidanlık,iki park yeri tesis edilmiş Höyük tepe çamlandırılmıştır. Kasabada çocuk bahçesi olmadıgı için çocuk bahçesi yapılması düşünülmektedir. Su ve elektrik tesisleri genişletilmiş,I8 sokak çeşmesi yapılmış,sokaklar aydınlatılmıştır.Sokaklar Belediye hizmet işçileri ve vasıtaları tarafından temizlenmektedir.Belediyeye ait iki kamyon,bir arazöz,6 at arabası vardır. Cenaze arabası ragbet görmedigi için hizmetten keldırılmıştır.Bir tane belediyeye ait garaj vardır.

Aydınlatma: Kasaba I940 yılında elektrige kavuşmuştur.Elektrik fabrikası inşaatına I939 yılı sonunda başlanmış I940 yılı Şubat ayında hizmete girmiş ve şehrin tenvir ihtiyacı karşılanmıştır.Bu tarihten evvel kasabada elektrik olmadıgı için tenvir işleri gaz ve lüks lambaları ile yapılardı.I9?o yılında fabrika motoru 220 volt üzerinde çalışmakta ve I28 abonesi bulunmakta idi.Şehir genişleyip,talep artınca kafi gelmeyen motora I949 da ikinci bir motor daha ilave edilmiştir.I958 ve I960 da şebeke ve santral tamamen yenilenmiş yeni motor iki ton agırlıgında 520 beygir gücünde olup mazotla işler. 220 volt üzerinde çalışmaktadır. 2000 abonesi vardır. Bu miktara evler ve sanayi de dahildir.Elektrigin kilovat saati abone için 52 kuruş, sanayide ise 46 kuruştur.I960 dan sonra kasaba daha bol olarak elektrige kavuşmuştur.

Isınma vasıtaları odun ve linyit kömürüdür.Kasaba kurulduktan sonra buraya yerleşenler ziraat yapmak ve yakacak temin etmek maksadıyle eskiden mevcut ormanları tahrip etmişlerdir.Bugün kazada orman yok denecek kadar azdır.Yakacak olarak civar ilçelerden temin edilen linyit kömürü kullanılmaktadır.Az miktarda ayçiçegi kabugu,sapı ve odun kullanılır.Odun Kırklareli ormanlarından temin edilir.Fakat pahalı oldugu için rağbet azdır.

Su işleri: Babaeski kasabasının su ihtiyacının temini hem memba sularından hemde artezyen kuyularından istifade edilmesi esasına dayanmaktadır. Kasaba,I942 senesine kadar memba suları ve her evde mevcut bulunan kuyularla idare olmuştur.Memba suları iki çeşittir.Bari içmege,digeri kullanmaga yarar. İçme suları;Abdurrahman suyu,Kır suyu,Ömer suyu diye üç nevi içilecek su vardır. Bu sular menbaını kasabanın 2-3 km. kuzeyinde Kırklareli şosesi üzerinde piyade kışlaları civarında alırlar ve kışlalarda üç beton havuzda biriktirilir.Ve bu havuzlardan tek bir boru ile kasabaya kadar uzatılır.Üç havuza ait su şehir dahilinde 4 çeşmeye su verir.Önceleri kasaba içme suyunu bu 4 çeşmeden temin ederdi.Kullanılan su,evsaf itibariyle içmeğe elverişli degildir.Acı olan bu suyun menbaı kasaba yolu üzerindedir.Demir borular vasıtasiyle muhtelif camilerde akar.Ayrıca kasaba dahilinde her evde kullanma ihtiyacını temin eden kuyular mevcuttur.

I942 senesine kadar kasabanın su ihtiyacı menba sularıyle karşılanmaktaydı. I938-40 yıllarında açılan artezyen kuyuları şehrin suyunu temin etmiştir.Artezyen kuyularının bol su vermesi neticesi kasabaya su şebekesi yapılmış,şehir ancak I942 den sonra bol suya kavuşmuştur.Bugün halk artezyen kuyularının sularını kullanmaktadır.(İçmeye v.s. işlerde)

İlk iki artezyen kuyusunun inşaatına I938 yılında başlanmış ve inşaat I940 yılında bitmiştir.Bu artezyenlerden birincisi Kırklareli caddesi üzerinde I50 m derinlikte,ikincisi santral bahçesinde ve derinliği 60 m.dir. Diger iki artezyen I957 de Panayır meydanında açılmıştır. I20-I30 metre derinliktedir.Böylece kasaba 4 artezyen kuyusuna sahip olmuştur.Bu dört kuyu bir arada saniyede I4 litre su vermektedir.Artezyenlerin su sahası çok geniştir, ve zengindir.İhtiyaçtan fazla su çıkmaktadır.İhtiyaca kafi geldigin-

den kuyuların ikisi kullanılmakta iki tanesıde yedekte tutulmaktadır.

Artezyen suları Höyük tepe stegindeki su deposunda toplanmakta buradan kasaba içinde döşenmiş olan terkos borulariyle irtibatlandırılmaktadır. Kasaba sokaklarında artezyen suyu akan I8 sokak çeşmesi vardır.Bugün için şehrin su ihtiyacı karşılanabilmekte ve I200 abonesi vardır.Suyun metrekübü 90 kuruşa satılmaktadır.

P.T.T. işleri : Merkezi bataryalı bir telefon santralı vardır.200 abonelidir.Mektuplar D.D.Y. ile gelir.

e- Saglık Durumu:

Kaza merkezinde I960 da açılan I5 yataklı bir saglık merkezi vardır Bu merkez,2 doktor,2 hemşire ve 3 hastabakıcıya sahiptir.Bundan başka kasabada 3 askeri,I serbest,3 resmi doktor ve I eczane bulunur.Babaeski saglık Merkezinde yaralanma ve doğum gibi vak'alara bakılır.Çok agır hastalar Kırklareli,Edirne,Çorluya nakledilir.

Bulaşıcı hastalıklar(Tifo,bogmaca,kızamık,tüberküloz) salgın halde değildir.Kızamık bazı seneler salgın yapar ve ölüm nöbeti çocuklarda fazladır.Kasabada mevsime ve icabına göre normal aşı ve serum yapılır.Salgın hastalakların görüldügü köylere sağlık ekipleri gönderilerek aşı tatbik edilir.Köylerde sağlıga uygun çukurlar ve kanalizasyon olmadığı için salgın hastalıklar yayılma istidadındadır.Eskiden sıtma fazla iken bugün pekaz görülmektedir.Çünkü mevcut bataklıklar kurutulmuş olduğu gibi sıtma savaş derneğinin daimi faaliyet ve mücadelesi bu hastalıgı azaltmış bulunmaktadır.

f- Kültürel ve Sosyal Durum:

Kültürel durum: Halk umumiyetle tahsile önem vermektedir.Okuma yazma bilmeyenlerin sayısı azdır.İlk Ögretim Müdürlügünden alınan bilgiye göre nüfusun % 80 i okuma ve yazma bilmektedir.Köylerde bu oran daha düşüktür. Köylerin hepsinde İlkokul binası vardır. I957 yılında Alpulluda ortaokul binası yapılmış ve tedrisata açılmıştır.Kazada 39 ilkokul vardır ve bunun 4 ü merkeddedir.Kasabada 4 ilkokul,I Ortaokul (I964 senesinde I Kız sanat ve Erkek sanat Okulu inşasına başlanacaktır.)vardır.Yüksek tahsil yapan Ögrenci sayısı 30 kadardır.Yüksek tahsil yapanların sayısı ortaokulun tedrisata baş-

lamasından sonra artmıştır.

1962-1963 Ders yılında şehirdeki İlkokullara kayıtlı talebe sayısı 1154 dür.Bunun 552 si kız,602 si erkek çocuktur.

1962863 ders yılında ilkokul 5. sınıfa kayıtlı talebe,mezun olanlar ve kalaların miktarı:

Şehir okulları	Kız talebe	Erkek talebe	Toplam
Kayıtlı	107	113	220
Mezun	90	88	178
Kalanlar	17	25	42

Kasabada 1962-63 ders yılında ilkokul 5. sınıfa devam eden 220 talebe vardır.Bunun 178 i mezun olmuş 42 side sınıfta kalmıştır.Kasaba 48 ilkokul hocasına sahiptir.Halk dershanesi bu öğretim yılında 78 kişiye diploma vermiştir.

Biri kaza merkezi digeri Alpullu'da olmak üzere iki ortaokul vardır.1962-63 ders yılında ortaokullara kayıtlı talebe sayısı 861 dir.Bunun 332 si kız,529 u erkek olmak üzere 861 dir.Ortaokullardaki öğretmen sayısı 18 dir.

Kazada lise olmadığı için ortaokullardan mezun olanlar civar şehirlerdeki lise veya sanat okullarına devam ederler.

Sosyal durum: Halkın hayat seviyesi ortadır.Şehirde birkaç zengin kimse bulunmakla berabar orta gelirliler çoğunluğu teşkil eder.Şehirdeki umumi hayat seviyesi yüksek olduğundan kazayı ve memleketi ilğilendiren muhtelif mevzular ortaya atılır,münakaşası ve müzakeresi yapılır.Halk İstanbul gazetelerini günü gününe takip eder. Ayrıca kasabaya ait 3 gazete çıkmaktadır.Bunlar,1-Babaeski Postası(Salı ve Cuma günü çıkar),2-Yurt Sesi(Çarşamba ve Cumartesi günü çıkar),3- Işık(Perşembe günü çıkar) gazeteleridir.

Halkın bütün eğlencesi düğün,bayramlar,Kültür Derneğinin tertiplediği balo ve tiyatrolar,güreşler ve sinemadır. Öğretmenlerin hoşça vakit geçirebilmeleri için bir öğretmenler derneği kurulmuştur.Ayrıca şehir klübü ve 3 spor klübü(Dogan,Gençlik,Şafak) vardır.İlkbahar aylarında bilhassa mayısta halk eğlenmek için Babaeski deresinin sol yakasında ağaçlık bir saha olan

değirmen civarına gider.Saltık Baba ziyaretgahına yerli halk ve civar kasaba halkı adaklar adamakta ve hastalarının şifa bulacagına inanmaktadır.

Kasabada bazı seneler BİÇKİ-Dikiş kursları açılmakta ve çok rağbet görmektedir.Ayrıca 4K(Kol,Kuvvet,Kafa,Kalp) teşkilatı kurulmuştur.Bu teşkilat çiftçilere yeni çıkan aletlerin nasıl kullanılacagını,toprağa en uygun gelecek ziraat usullerini ve umumi bilgi ögretmektedir.

Şehirde memur ailelerinin ve yerli halkın giyinişi normaldir.Fakat kasabanın pazarının kuruldugu Perşembe günü çarşaflı kimselere çok sık rastlanır.Bunlar alışverişe gelen köylü kadınlarıdır.

B-Kır yerleşmesi:Köyler.

Babaeski kazasının 35 köyü vardır.Köyler nüfusu 35333 dür. Bunun 17792 si kadın,17541 i erkektir.Ve nüfusun %90 ı çiftçilikle uğraşmaktadır. Bazı köyler hafif dalgalı ve az arızalı arazide yayvan tepeciklerin yamacında,bazıları ise tamamen ova tabanında ve düz bir sahada kurulmuştur.Kasabanın kuzeyindeki köylerk birinciye,Ergene ve Babaeski boyundakilerde ikinciye güzel misal teşkil ederler.Kaza köylerinin uzun bir mazileri yoktur. Kuruluşları yenidir.Çogu göçmenler tarafından kurulmuştur.Ve köylerin kuruluş yerlerinde bir degişme olmamıştır.Köyler toplu bir iskan manzarası göstermektedir.Hepsinde ilkokul,dükkan,cami ve içme suyu vardır.Alpullu idari teşkilatta köy olarak gösterilmişsede ufak bir sanayi şehri durumundadır. Elektrigi,suyu,saglık evi(Alpullu Şeker Fabrikasına bagli),ilk ve ortaokulu sineması vardır.Mandıra köyüde modern ve büyük köylerdendir,belediye teşkilatı vardır.Köylerde aydınlatma aracı gaz lambası ve lükslerdir.Lüks daha ziyade kahvelerde ve köyün zengin ailelerinde bulunur,düğün yapan ailelere ödünç olarak verilir. Isınmada ise linyit kömürü başta olmak üzere ayçiçegi sapı ve az miktarda odun kullanılır.Maalesef bazı köylerde fakir halk hayvan gübresi(tezek) ve samanı yakacak olarak kullanır.Böylece tarlalar tabii gübreden mahrum kalır.

Köylerde meskenler umumiyetle bahçeli tek katlı ve % 95 i kerpiçten yapılmıştır.Köy meskenlerinde iki tip göze çarpar.Birinci tipte ev,ahır samanlık,anbar aynı çatı altında fakat evden ayrılmıştır.Yani dikdörtgen şek-

linde aralarında bölmeler vardır.Önünde üstü kapalı bir tarası(sundurma diyorlar) bulunur. 2.tipte ise ahır,samanlık,anbar evden tamamen ayrıdır.Fakat bunlar bir bahçe etrafında sıralanırlar.Evler iki veya üç oda bir mutfagı haizdir.Köylünün oturdugu ev kendi malıdır.Evini kiraya veren veya kira ile oturan yoktur.Köylerde binalar taş bir temel üzerine oturtulmakta,çatılar kiremitle örtülmekte,dış taraftan sıvanıp badana edilmektedir.Dış tarafın sıvanıp sıvanmaması,temelin derin olup olmaması,çatının kiremitle örtülüp örtülmemesi köylünün maddi durumu ile ilgilidir.Fakat bütün köylerde mesken olarak kullanılan binaların hepsi kiremitle,bazı samanlık,ahır,anbar olarak kullanılan binalar at ve samanla örtülmüştür.Köylerde kerpiç evlerin çok olması cografi ve mevkii şartlara iyi uydukları için yapılmış degildir.Tugla evler bölgenin cografi şartlarına iyi uydukları için yapılmış degildir.Tugla evler bölgenin cografi şartlarına daha iyi uydukları gibi kerpiç evlerden daha da saglam ve sıhhidir.Köylü kerpiçi daha ucuza mal oldugu için tercih eder.Maddi durumu iyi olanlar tuglayı kerpiçe tercih etmektedir.Köylerde taş ve ahşap meskenlere rastlanmaz.

Köylerde salgın hastalıklar çok seyrek ve ender görülür.Fakat hastalıklar görülürse çok fazla yayılma istidadındadır.Çünkü kanalizasyon tertibatı ve saglıga uygun çukurlar yoktur.Kış aylarında tarla işleri azaldıgından köy erkekleri vakitlerinin çogunu kahvelerde geçirirler.

Köylerin 35 ilkokulunda 7017 ögrenci okumakta bunların 3448 i kız 3569 u erkektir.Okuyanların sayısı her yıl % 10 artmaktadır.

Ekseriya köy kadınları çarşaf giyerler.Fakat genç kadınlar kasabaya inerlerken çarşaf yerine manto giymektedirler.Köylü çarşafı daha ziyade ucuz olduğu için giyer,yoksa bir taassup ifadesi degildir.Erkekler ise pantolon ve ceket giyerler.

III- Kazanın Ekonomik Durumu

A- Ziraat

I- Ziraatin umumi durumu:

Babaeski kazası iktisadi bakımdan Trakyanın zengin kazaları arasında sayılabilir.Ve iktisadi hayatı toprak ürünlerine dayanmaktadır.Ziraat mevcut nüfusun % 90 nının varlığını,geçimini ve kazancını temin eden en önemli ekonomik faaliyettir.Çiftçi kendi ihtiyacını kendi toprağından temin etmege çalışmaktadır.Oldukça ileri bir ziraat metodu kullanmakta ve kaza halkının ekseriyeti çiftçilik ve hayvancılıkla ugraşmakta ve dış pazarlara en çok sevk edilen toprak ve hayvan mahsulleridir.Bugün hayvancılık mer'a ve otlakların azalmasından dolayı gerilemiştir.Vaktiyle hayvancılıkta kasaba ekonomisinde mühim yer tutmaktaydı.

Toprakların faydalanma bakımından bölünüşü

Ekili-dikili alanlar	292000	dekar	% 58
Ormanlık ve fundalık sahalar	22600	dekar	% 3.7
Nadas toprakları	133000	dekar	% 26
Çayır ve otlaklar	64000	dekar	% II.3
Ürün vermiyen arazi	5000	dekar	% I
T o p l a m :	516600	dekar	% I00

Kaza arazisinin yarısından fazlası ekili-dikili alanlar olması topraklarının büyük bir kasmının ziraate elverişli olduğunu gösterir.Yine nadasa bırakılan arazinin çoklugu bu hususu teyit eder.Ormanlık ve fundalık saha, çayır ve otlaklar ile ürün vermiyen arazi,kazanın bütününün yanında çokaz bir yer tutar.(Kaza arazisinin % I6 sı) Az olan ormanlık saha her geçen sene biraz daha azalmaktadır.

2- Toprak mülkiyeti,ziraat usulleri ve adetleri.

Toprak daha ziyade küçük parçalara bölünmüştür.Her köylü işlediği toprağın sahibidir.Babaeski ziraat teknisyenliginden alınan bilgiye göre; Köylünün % 60 ı 50-I00 dekar, % 35 i I00-200 dekar, % 3 ü 200-500 dekar toprага sahiptir.Hiç toprağı olmıyan köylü % 2 kadardır.

Kazada ekstansif bir ziraat yapılmaktadır.Kaza ziraati kuru ve sulu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.I963 de 850 dekar sebze bahçesi,2800 dekar

çeltik, 6000 dekarda pancar tarlası sulanmıştır. Kazada yazların kurak gitmesi yüzünden,bu mevsimde ziraat sahalarının sulanmaga çok ihtiyacı vardır. Fakat yazın akrsular kurur ve sulamada faydalanılmaz.Kaza yeraltı suyu bakımından zengindir,ve sulamada ancak bu kaynaklardan istifade edilir. Bunda da asıl mühim mesele yeraltı suyunun yeryüzüne çıkarılması ve tarlaya sevkedilmesidir.Buda motopomplarla yapılır.Kazada 288 motopomp vardır.Kuru ziraat usulünün tatbik edildigi sahalarda nadas usulü ve münavebe mevcuttur.Münavebe ekseriya çapa nebatı ile yapılır.Mesela üst üste bostan veya hububat ekilmez. Bir sene bostan veya mısır ekilirse ertesi sene buğday ekilir.

Topraktan daha fazla ve kaliteli ürün elde etmek için ekilen sahaların tabii(çiflik gübresi) ve kimyevi gübre atılmaktadır.Son iki seneye kadar sun'i gübre yalnız pancar tarlaları için kullanılırdı.İki seneden beri sun'i gübre hububat tarlaları ve diger zirai ürünler içinde kullanılmaktadır. Bu ekim devresi için ziraat Donatım Kurumu tarafından 800 ton süper fosfat , 500 ton amonyum sülfat dagıtılacak ve 50000 dekar arazi gübrelenecektir.Çiftçi gübreyi Pancar şirketi veya ZiraîDonatım Kurumundan 53 kuruşa satın almaktadır.Hububat ziraatinin yapıldıgı tarlalarda bir dekara 25 kilo,pancar ziraatinin yapıldıgı sahalara ise dekara 50-70 kilo süper fosfat veya amonyum sülfat gübresi atılmaktadır.

Kazanın ziraat sahalarında kullanılan başlıca ziraat aletleri,pulluk,karasapan,döven,çapa ve kürektir.

Toprak işlemesinde kullanılan başlıca ziraat aletlerinin cins ve adetini gösteren tablo:

Alet Adı:	Adet:	Alet Adı:	Adet:
Karasapan	2944	Biçer döger	8
Pulluk	7026	Mısır döğme makinası	48
Mibzer	I4	Traktör pulluğu	I92
Harman makinası	23	Demir tırmık	2794
Traktör	200	Orak makinası	66
Dicaro	72	Kültüvatör	23
Döğen	5466	Traktör arabası	I70
Biçer bağlar	57	Öküz arabası	4I32
Su motoru	288	At arabası	345
Harman yuvarlagı	487		

Köylerde bulunan bu ziraat aletleri tek bir şahsa ait oldugu gibi birkaç ortagın malıda olabilir.Kira bedeli verilerek diger şahısların işide görülür.

3- Hububat ziraati.

I962 yılında hububat ziraatinin kapladıgı saha ve istihsal miktarı.

Cinsi	Kapladıgı saha(haktar)	İstihsal(ton)
Bugday	I0000	I52I0
Arpa	2670	2976
Kaplica	2400	2300
Mısır	I550	I3695
Yulaf	I900	I900
Çavdar	875	800
Kuşyemi	I250	875
Darı	I50	90
Çeltik	380	900

Hububat ziraati,ekilen sahaların en büyük kısmını kapladıgı gibi kaldırılan ürün bakımındanda kazanın ziraatinde ön sırayı tutar.Hububat ziraatinden elde deilen ürün miktarı iklim ve yer şartlarına bağlı olduğu için yıldan yıla oynamalar göstermiştir.Kaza ziraatinde hububatın ön sırayı işğal etmesinin başlıca sebebi halkın en mühim gıdasını teşkil etmesi ve hüküm süren iklim ve toprak şartlarına uygun gelmesidir.

Buğday: İstihsal miktarı ve ekilen saha bakımından ziraatin en mühim ürününü teşkil eder.Buğday'ın yetişme miktarı hüküm süren iklim şartlarına göre degişir.Umumiyetle buğday tarlaları sulanmamaktadır.Çünkü Ergelo nehri ve kolları yazın kurur.Son senelerde azda olsa buğday tarlaları gübrelenmeğe başlanmıştır.Yaz ve kış buğday'a yetişmektedir.Köylü kış buğdayı ekimini tercih etmektedir.Çünki daha garantili ürün vermektedir.Yaz buğdayı ekimi daha çok zaruretten dogar.Sonbaharda yagmurların gecikmesi veya çok fazla yagışlardan tarlaların çamur olmaası neticesinde çiftçi tohumunu bahara dogru eker.Fakat çok defa yaz sıcaklarının başlamasıyle mahsul kavrulur.

Arpa: Yemlik olarak kullanılmaktadır.Bira yapımına elverişli degildir.Ve ticari degeri yoktur.Bugday ununa karıştırılarak insanlar tarafından yenilmektedir.

Kaplıca: Buğdaya yakın bir tür olan kaplıca,diger kazalara göre Babaeski kazasında çok ekilmektedir.Tabloda 3. sırayı göstermeside bu hususu teyit eder.1963 yılında 2400 hektar arazi ekilmiş ve 2300 ton ürün elde edilmiştir.

Mısır: Fazla emek isteyen bir hububat çeşididir.Yagışsız geçen senelerde verimi arttırmak için sulamak,gübrelemek ve iki defada çapalamak lazımdır.Taze ve kuru olarak sarfedilmektedir.1963 de 1550 hektar araziden 13695 ton mısır elde edilmiştir.Kazada 48 adet mısır daneleme makinası vardır.

Kazada bu tahıl grubundan başka çavdar,yulaf,kuşyemi darıda ekilmektedir.Buğday ve arpaya nazaran kapladıkları saha ve istihsalleri azdır. Hayvan yemi olarak sarf edilir.

Pirinç: Pirinç ekimi,kasabanın güneyinde Ergene nehri boyundaki köylerde yapılmaktadır.Fakat burada çeltik ziraati Trakyanın diger kazalarına göre yeni başlamıştır ve her sene ekilen alanlar çogalmaktadır.Pirinç köylere mühim bir gelir getirmektedir.Her yıl ortalama 380 dekar arazi ekilir.Ve 900 ton pirinç elde edilir.Yetişen başlıca pirinç cinsleri Berzami, Maratelli ve sezedir.

4- Sebzecilik ve Baklagiller.

Kaza arazisinin 1000 dekarında sebze ziraati yapılmaktadır.Sebze ziraati bütün sene boyunca olur. Kış sebzeleri yazın,yaz sebzeleride ilkbaharda ekilir.Sebze kaza dahilinde her yerde bilhassa kaza merkezinde ve yakın köylerde şehir nüfusunun ihtiyacını temin eder.Sebze ziraati sulamayada dayandığından,sulama imkanlarının az olduğu yerlerde bu faaliyet sadece köylerin kendi ihtiyacını temin eder. Sulama daha çok yeraltı su kaynakları vasıtasıyle olur.Sebzelerin bir kısmı taze olarak bir kısmıda kurutularak istihsal edilir.Sebzeler fidelerden yetiştirilir.Sebzecilik son yıllarda kendi imkanları ile gelişmeğe çalışmaktadır.Kuleli köyünde camekanlı sıcak yastıkfidelikleri yapılmıştır.İyi cins tohum Devlet fidanlıklarından temin edilir. En çok ekilen sebzeler lahana,prasa,ıspanak,biber,patlıcan ve sogandır.Lahana ve prasalar demir ve kara yolu ile İstanbul'a nakledilir.

I962 yılında yaş sebze istihsal miktarı ve kapladıkları alanı gösteren tablo

Mahsulün cinsi:	Ekiliş sahası(hektar)	İstihsal(ton)
Prasa	8	350
Lahana	8	320
Ispanak	25	250
Patlıcan	7	210
Biber	7	210
Domates	I5	85
Taze bakla	35	5
Taze fasulya	75	65
Sarımsak	I5	I00
Soğan	60	800
Patates	225	I200
Bostan	700	400

Patates: Fazla verimli topraklar istemez.Kazada arazisi kumlu olan köylerde yetiştirilir.Elde edilen patetesin mühim bir kısmı yaş sebze olarak yenir.Kazada soğan,sarımsak istihsalide ilduçça mühimdir.I963 yılında 75 hek tarlak araziden 800 ton soğan,I00 ton sarımsak elde edilmiştir.

Bostan: 4Karpuz,kavun) .Babaeski kazası kavun ve karpuzu ile meşhurdur.Elde edilen kavun ve karpuzun mühim bir kısmı kara ve demir yolu vasıtalariyle İstanbul'a nakledilir.I962 senesinde 400 ton mahsul elde edilmiş tir.

Baklagiller: Kazada baklagillerin ekimi mühim bir yer tutar.Fasulya,bakla,burçak ve börülce digerlerine nazaran daha fazla ekilir.Bunlar susuz toprakta iyi gelişemezler.Ve ekilişlerinden itibaren çapaya ihtiyaç gösterirler.Fasulya ve bakla yaş olarak sarf edilirse de daha ziyade kurutularak kullanılır.Burçak hayvan yemi olarak sarf edilir.Kaza ziraatinde baklagillerden nohut,mercimek ,börülce,bezelye ve fiğ ehemmiyetli bir yer işğal etmez.

I962 yılında baklagillerin istihsal miktarları(ton)

Fasulya	Bakla	Burçak	Nohut	Mercimek	Börülce	Bezelye	Fiğ
250	I2	I2	3	2	4	2	-

5- Endüstri bitkileri.

1962 yılında Babaeski kazasında endüstri bitkilerinin kapladığı saha ve istihsal miktarlarını gösteren tablo.

Cinsi	Ekiliş sahası(hektar)	İstihsal(ton)
Şeker pancarı	2700	I2000
Ayçiçegi	I300	650
Susam	300	I50
Kolza(hardal)	96	I26
Keten	75	60
Pamuk	-	-
Tütün	7	7

Şeker pancarı:Şeker pancarı ekimine I926(26 Kasım) yılında Alpullu şeker fabrikasının faaliyete geçmesiyle başlanmıştır.Bugün pancar kazanın yegane geçim menbaıxx haline gelmiştir.Pancar ziraatine elverişli olan kaza toprakları,Alpullu şeker fabrikasının bu bölgede kurulmasının birinci amili olmuştur.Ergene ovasının bereketli alüvyon topraklarında geniş mikyasta yetiştirilen pancarın kalitesi yüksek olur.I963 yılında 2700 hektar pancar ekilmiş ve bundan I2000 ton pancar elde edilmiştir. 6000 dekar arazide sulama ile pancar yetiştirilmiştir.Yetiştirilen pancarların şeker yüzdesi I8-20 dir. Pancar yetişirken sulamaya,çapaya ve gübreye ihtiyaç gösterir.Ve fazla bakıma muhtaçtır.Böylece verim arttıgı gibi ziraat daha entansif bir karakter kazanır.Köylünün eline pancar satışından iyi para geçmektedir.Pancarlardan arta kalan küspe(melas) hayvanlar için çok kıymetli bir besin maddesidir. Şeker pancarı şirketi,pancar ekicilerini teşvik etmek gayesiyle bedava kimyevi gübre,tohum dagıtır,üç ve dört çapadan sonra avans verir ve pancarın şirkete teslimi için yol parasını öder.Önümüzdeki senelerde Babaeski kazasında pancar ekimi,hububat ekimini geçecegi tahmin edilmektedir.

Ayçiçegi ve susam: Ayçiçeği ve susam yağ elde etmek için ekilir. Ayçiçegi ekimi köylü için kazançlı bir maddedir.Yağ çıktıktan sonra kabukları beh yakacak hemde hayvan yemi olarak kullanılır.Sapları ise kaza köylerinin yakacagını temin eder.Üç seneden beri kaza dahilinde ayçiçeginin ekildiği sahalarda ve istihsalde azalma göze çarpmaktadır.Bunun sebebi ayçiçegine

arız olan orabanj hastalığıdır.

Kolza:Az miktarda ekilmektedir.Elde edilen ürün İstanbul'a gönderilir.

Keten:Yağlı olan tohumları için ekilir,istihsal fazla değildir.

Pamuk:Bazı köylerde daha ziyade kendi ihtiyaçlarını temin maksadiyle ekilmektedir.Kaza ziraatinde mühim yeri yoktur.Ekimde yerli tohum kullanılır.

6-Meyvacılık ve bağcılık.

Kazada meyva agaçları umumiyetle serpinti halinde tarlalar ve baglar arasında bulunmaktadır.Meyvacılıga müsait köylerin gelirini arttırmak ve meyvacılıgı geliştirmek için zirai donatım kurumu tarafından köylere meyva ağaçları dagıtımı yapılmaktadır.Kazada çok çeşitli meyva yetiştirildiği halde ticari degeri yoktur.Hemen hemen tamamı kaza dahilinde ve taze olarak sarf edilir.Kasabaya girişte yolun sag tarafında bulunan Babaeski belediyesine ait meyvalık belediye bütçesine epey gelir saglamaktadır.

Meyva agaçları ve elde edilen mahsul miktarı.

Cinsi	Agaç adedi	Elde edilen mahsul
Dut	9400	4.6
Erik	7200	35
Badem	5600	5.8
Ahlat	4674	-
Armut	4600	I3.8
Elma	4000	45.3
Kayısı	3800	25
Zerdali	2700	60
Vişne	2600	42
Şeftali	2000	II0
Kiraz	I400	75
Ceviz	560	50

Bagcılık:

Kazada ekseriyetle bağlar toplu bir haldedir.Ve her köyün kendisine ait bir baglık sahası vardır.Kaza arazisinin I8I0 dekarlık bir kısmı baglarla kaplıdır.Elde edilen yıllık üzüm miktarı 480 tondur.Bunun büyük bir kısmı taze olarak sarf edilir,bir kasmından pekmez yapılır.Az bir kısmıda

Tekirdağ şarap fabrikasına satılır.Mevcut bağların % 90 nı yerli çubuktan müteşekkildir.Son senelerde filoksera hastalığı görülmüğ,ve bu hastalık yerli bağlarda verimi çok düşürmüştür.Yeni tesis edilen bağlık sahalarda yerli çubuklar yerine,filoksera hastalıgına daha mukavim olan Amerikan asma çubukları ekilmektedir.

Kazada yetişen başlıca üzüm çeşitleri Yapıncak,Yeşil Çavuş,Sarı Çavuş,Pamit ve Papaz Karasıdır.

B - Hayvancılık.

Babaeski kazasında halkın yaşayışında hayvancılık mühim bir yer tutar.Hayvanlar kışı ahır ve agıllarda,yazı ise çayır ve mer'alarda geçirir. Hayvan bakımı iki gaye ile yapılmaktadır.

I-Hayvan ürünlerinden faydalanmak için(et,süt,ve mamülleri,bal,yün deri,ipek,yumurta)

2- Çekim kuvvetinden faydalanmak için(bilhassa koşum,sapan ve pulluk çekiminde) Fakat mer'a ve otlakların fazla olmamasından dolayı hayvancılık fazla gelişememektedir.Kazada ekstansif hayvancılık yapılmaktadır.

Büyükbaş Hayvanlar		Küçükbaş Hayvanlar	
Cinsi	Adet	Cinsi	Adet
Sığır	289I0	Koyun	6200
Manda	2870	Kıl keçisi	66I0
At	904	Toplam	I28I0
Katır	8		
Eşek	I50		
Toplam	32842		

Kazada bulunan ehli hayvanları,küçükbaş hayvanlar,büyükbaş hayvanlar olmak üzere iki gruba ayırarakta inceleyebiliriz.

I- Büyükbaş hayvanlar:Sığır cinsleri,at ve emsali koşum hayvanları

2- Küçükbaş hayvanlar:Koyun ve kıl keçisi.

Bu iki koldan başka kümes hayvancılığı,arıcılık ve ipek böcekçiliğide vardır.

Sığır:Hayvanların et ve sütünden faydalanıldıgı gibi koşum hayvanı olarak kullanılır.Kazada daha ziyade Plevne ırkı denilen boz sığırlar yetiştirilir.Sığır cinsleri kasaplık olarak beslenmez.Köylü hayvanını ya yaşlanınca veya bir sakatlığı olunca kesilmesi için kasaplara satar.

Kazada manda sayısı hayli fazladır.Bu sayı son senelerde çok artış kaydetmiştir.Mandanın et,süt ve çekiminden faydalanılır.Sütü diger sütlere nazaran yağlıdır.Tereyağ yapımında piyasada çok aranmaktadır.

At bölgede çekim ve binek hayvanı olarak kullanılır.Az miktarda yetiştirilir.Eşek ve katır binek ve çekim hayvanı olarak kullanılırsa da miktarı azdır.

Koyunculuk:Bölgede hakim olan koyun cinsi kıvırcıktır.Koyunun et,süt ve yününden istifade edilir.Kaza merkezinde ve civar köylerde mevcut olan peynirhane ve yogurthanelerde toplanan sütlerden peynir ve yogurt yapılır.Kazada I2 peynirhane,7 yogurthane vardır.Kıvırcık koyununun ve süt kuzusunun satışı mühimdir.Hersene Mandıra köyünden ve kazanın diger köylerinden I0000 kadar süt kuzusu tren ve kamyonlarla İstanbul'a sevkedilir.

Kıvırcık koyunlarının yün istihsali önemli bir yer tutmaz.Son zamanlarda bölgeye merinos koyun ve koçları getirtilmiştir.Bu koyunlar merkez kazada ve Mandıra köyünde üretilmektedir.Böylece koyun cinslerinin ıslahına başlanmıştır.

Kıl kıçisi daha çok kazanın Taşagıl nahiyesi ve köylerinde beslenir Et ve sütünden faydalanılır.Kıl keçisi olduğu için yünü makbul değildir.

Kümes hayvanları: Kümes hayvanlarının esas işler yanında tali bir geçim kaynagıdır.Ve köylünün elinde ufak para gibi iş görür.Köylü elinde bulunan tavuk ve yumurtasını satarak kendine lazım olan tuz,gaz ve şeker gibi şeyler alır.Bazende yumurtaları İstanbuldan gelen yumurta tüccarlarına satar. Kazada her cins tavuk yetiştirilmektedir.

Kaza itibariyle kümes hayvanları:

Cinsi	Adet	Yumurta	Kesilen adet
Tavuk	65000	250000	22000
Hindi	I450	30000	600
Ördek	2000	23000	2500
Kaz	850	I0000	300

Arıcılık: Kazada arıcılık önemli değildir.Yalnız Kuleli köyünde hayli gelişmiştir.Meraların azalması arıcılığın gelişmesine mani olmaktadır. Fakat eskiye nazaran fenni arı kovanlarının sayısının artması istihsalde azalma degil bilakis bir yükselme göstermektedir.Eski tip 1100,yeni tip 745 arı kovanı vardır.Dutlukların olmasından dolayı ipek böcekçiliği de yapılır. Elde edilen koza Edirne ve Uzunköprü borsalarına gönderilir.

C- Madenler.

Civar kaza ve köylerde linyit yatakları varsada Babaeski kazasında rastlanmaz.Alman şirketi tarafından petrol araştırılması yapılmış,hiç bir netice anınamamıştır.Kaza maden bakımından çok fakirdir.

D- Mahalli sanatlar.

Kazada halk umumiyetle çiftçilikle uğraştığı için sanat hayatı gelişememiştir.Yalnız halkın bazı ihtiyaçlarını karşılıyacak küçük sanatlar vardır.Kazada terzi,kunduracı,marangoz,motör tamircisi,saraç,tenekeci gibi sanatlar bulunur.Kaza ekonomisinin yarattığı bu faaliyet ihtiyaca cevap verebilmektedir.Toplum ihtiyacını karşılıyan bu meslek erbabı kaza merkezinde nahiyede ve büyük köylerde toplanmıştır.Bundan başka topraktan yapılan çeşitli işlerde (tuğla,kiremit,kerpiç) sanat hayatı yanında yer alır.

E- Ticaret ve Ulaşım:

Ticaret: Kazada en mühim mübadele yerleri pazar ve panayırlardır. Bunlar haftanın ve senenin muayyen günlerinde kurulurlar.Kasabada Perşembe günleri pazar kurulur.Mayıs ve Eylül aylarının 12 sinde 3 gün devam eden Babaeski panayırı açılır.Babaeskinin pazar ve panayırlarına Trakyanın her tarafından hatta İstanbuldan alıcılar ve satıcılar gelir.

Babaeskinin ticareti daha ziyade köylünün istihsal ettiği maddeler üzerindedir.İhracatında;hububat maddeleri,peynir,yogurt,yumurta,hamderi,yapağı,canlı hayvanlar,kavun ve karpuzdur.Sevkiyat İstanbul'a yapılır.

Kasabanın ithalatı;toprak mahsullerinden başka herşeydir.Teneke,cam kereste,şeker,zeytinyağı,vitayağı,gaz,tuz,benzin,kağıt,kösele,kumaş,kırtasiye züccaciye v.s, dir.

Kazanın başlıca geçim membaları;başta pancarcılık olmak üzere sıra-

siyle hububat,hayvancılık,bağcılık,bostan ziraati,sebzecilik,yogurtculuk, peynircilik,tavukçuluk ve az miktarda arıcılık ve tütüncülük vardır.

Ulaşım:

Yollar: Kaza yolarını iki kısımda inceleyebiliriz.

I- Demiryolu

2- Karayolu a-Şoseler , b-Adi yollar.

I- Demiryolu: İstanbul-Edirne -Avrupa hattı kaza dahilinde ve kasabanın 7 km. güneyinde Mandıra istasyonundan geçer.Bu hat Asyayı Avrupaya bağlayan yegane demiryolu olduğu için çok ehemmiyetlidir.İstanbul-Edirne hattı Mandıra istasyonundan itibaren iki kola ayrılır.Bir hat Edirneye diger hatta Kırklareline gider.Kırklareli demiryolu hattı I9 Haziran I9I2 de işletmeye açılmıştır.Bu hat Mandıra istasyonundan 7 km. kuzeye çıkmakta Babaeski kazasının hemen batısından geçmekte ve Taşağıldan Kırklareline ulaşmaktadır.

Babaeski-İstanbul hattının uzunluğu 237 km.(Mandıradan Babaeskiye kadar olan 7 km. dahil),Babaeski-Edirne hattının uzunluğu 83 km.,Babaeski-Kırklareli hattı ise 44 km. dir.

2-Karayolları: a-Şoseler

Babaeskinin diger kaza ve vilayet merkezlerine olan uzaklığı(karayolu)

Babaeski-İstanbul	I76 km
B abaeski -Edirne	56 km
Babaeski-Kırklareli	36 km
" -Lüleburgaz	22 km
" -Havsa	27 km
" -Alpullu	7 km
" -Hayrabolu	27 km
" -Pehlivanköy	30 km

Kaza hududu dahilinde kasabadan Lüleburgaz ve Çorlu yolu ile giden asfalt İstanbul şosesi ile kasabadan Edirneye giden asfalt Edirne şosesi vardır.Ayrıca Babaeskiden Alpullu yolu ile Hayraboluya giden bir yol daha vardır Bu yolun Alpulluya kadar olan kısmı muntazam asfalt şose halinde,Alpulludan sonraki kısmı ise gevşek satıhlı muntazam yoldur.Bu yol Babaeskinin 4 km doğusundan ayrılır.Kırklareline giden asfalt şose ise kasabanın ortasından ku-

zeye doğru yönelir.Yine kasabadan Pehlivanköy kazasına giden 20 km.lik yol gevşek satıhlı fakat muntazamdır.

Babaeski kazasından çıkan bu yollar iktisadi ve içtimai bakımdan mühim rol oynamaktadırlar.

b-Adi yollar:Faaliyet bakımından mühim olan diger yolar adi yollardır.Adi yollar umumiyetle köyleri şehre bağlayan yollardır.

Eskiden ençok görülen nakil vasıtaları at ve öküz arabaları idi. Bugün bunların yerini otomobil,kamyon,otobüs ve cip almıştır.Yolcular için otobüs seferleri muntazamdır.İstanbul'a otobüs ile 3,) saatte gidilir.Kasabadan sabah saat 6 ile akşam 17 de olmak üzere İstanbul'a,aynı saatlerde İstanbuldan Babaeskiye otobüs seferleri vardır.Bundan başka her yarım saatte bir Edirne,Havsa,Kırklareli otobüsleri geçer.Kasaba halkı sabah otobüsleri ile İstanbul'a iner,alış verişini yapar,akşam otobüsleri ile kasabaya dönerler.

N E T İ C E :

Babaeski mevkii itibariyle çok mühim bir yer işgal eder.Bir taraftan demiryolu ile Edirne ve Kırklareline diger taraftan İstanbul'a bağlı olduğu gibi yine İStanbul-Edirne-Kırklareli asfaltı üzerindedir. İstihsalini muntazaman bu yollar vasıtasiyle piyasalara kolaylıkla çıkarabilir. Babaeski kazasının ihracatı;şeker pancarı,hububat,yumurta,yogurt,peynir,canlı hayvan(bilhassa süt kuzusu),kavun ve karpuzdur.Şeker pancarı müşterisi Alpullu şeker fabrikasıdır.Diger ihracat ise İstanbul'a yapılır.

Kazada sulama ve gübreleme problemi halledilirse zirai istihsal ve verim çok artacak ve burası Türkiyenin mühim servet getiren sahaları arasına girecektir.